Ornigulluni suliaqartarnikkut angerlarsimaffeqanngitsunik inuttut soqutiginninneq

All. Kevin Perry & Steven Arnfjord
Ilisimatusarfiup issittumi atugarissaarneq pillugu ilisimatusarfia (ICAV)

Kommunit qanoq ilillutik ornigullutik isumaginninnermi suliaqarnerusinnaappat?

Apeqqut tamanna Ilisimatusarfimmi soraarummeerutit ilaannut qulequtaasinnaagaluarpoq. Naalakkersuisut angerlarsimaffeqanngitsut pillugit periusissiaanni anguniakkat ilagaat kommunit aqqusinerni sullissiartussanik pilersitsinissaat. Aqqusinermi sullissiut kikkuugamik? Tassaapput atorfinitsitat ilaatigut inunnik angerlarsimaffeerussimasunut ornigullutik suliaqartartut.

Pisortat suliffeqarfiutaanni ajornartorsiutit

Angerlarsimaffeqanngitsut pillugit oqallittarfik 1-imi – Ilisimatusarfiup issittumi atugarissaarneq pillugu ilisimatusarfiani ingerlannegartumi – sammineqartut ilagaat inuit angerlarsimaffeqanngitsut ikiorneqarnissamut periarfissaat. Oqallinnermi peqataasut ilaat oqallinnerup nalaani ima aperivoq: »Sorpajuuvugut? Imaluunniit inuuvugut?« Taama aperisoq nammineq pisortat aqqiissugaannut saaffiginnissutimini arlaleriarluni nalaataqarnerluttarsimavoq pisortaneersunik sunik tamanik tatiginnikkunnaassutigisaminik.

Oqaasii pimoorussassaapput – meeqqallu atuarfianni atuartoq sorpajuttut pineqartutut misigisimappat isumakulunnissamut tunngavissaqarluassaaq. Pisortat suliffeqarfiini sulisuttaaq inuit angerlarsimaffeqanngitsut taamatulli isumakuluutigisariaqaraluarpaat. Tatiginnikkunnaarneq sullissisunillu avaarussinerit inuiaqatigiinni innuttaasunit atugarliortunit allanittaaq misigineqartarput. Inuit pisortat aaqqissugaannut saaffiginnissuteqartillutik inuunngitsutut pineqartarunik tamanna tarnikkut peqqissusiannut ajortumik sunniuteqassaaq. Takussaanngitsutut misigititsisarpoq, misigissutsit nuanniitsut – stressi, isumatsassimangaarneq siunertaaruttutullu misigineq – qaleriiaatilertarlutillusooq. Matumani pissutaaqataapput pisortat aaqqissugaasa aaqqissuunneqarnerat, saaffiginnittarfiit, ammasarfiit ingerlatsinerillu allaffissornermik tunngaveqarnerat – innuttaasut tamarmik naapertuilluartumik kinaassusersiornanilu sullinneqarnissaannut qulakkeerutaasussaagaluit. Ajoraluartumilli aaqqissuussat innuttaasunik inuunerminni ajornartorsiuissunik ikiuiffiusussaagaluartut imminnut ungasillineruinnartarput.

Kukkunerunoq isumaqassalluni angerlarsimaffeqanngitsuuneq politikkikkut iliuuseqarfiginagu qaangiukkumaartoq. Taamatut isumaqarneq ajornartorsiummik ajornerulersitsinnartarpoq – tassami pissaakinneq angerlarsimaffeqanngingnnerlu inuppassuarnik unittooqqatitsisarpoq. Taamaalillunilu pisortat aaqqissuussaannik tutsuiginninnginneq annertusiartuinnassaaq. Allatut oqaatigalugu, killiiniissaq ajornakusoornerulissaaq, taamatullu atugaqartunit tatiginneqaqqilerumalluni attavigineqarumallunilu ornigulluni isumaginninnermi sivisuumik suliaqartarnissaq pisariaqalissaaq.

Innuttaasut sorpajuttut pineqartutut misigisarput ornigulluni isumaginninnermi suliaqartoqarnissaanut isumalluutinik naammattunik atuisoqartannginnerata kinguneranik suliffeqarfinni inuit pingaaruteqanngitsutut pineqartarmata. Sulisut ikippallaanngippata inunnik perorsaanermik suliaqarnissamut piffissaaleqisoqartarpoq. Tamatuma kinguneratut sulisut malittarisassanik malinneqqissaarnissamik periutsinillu ukkatarinnilersinnaapput, allaffissornermik, nerisaqartitsinermik eqqiaanermillu pingaarnerutitsilerlutik. Taamaalilluni suliffeqarfik misigittaatsuuffiulerlunilu allaffissornermik tunngaveqalissaaq, misigissutsinik inunnillu pingaartitsiffiujunnaarluni. Pissutsit taama ittut pisortat aaqqissugaanni arlalinni, ilaatigut atuarfinni peqqinnissaqarfinnilu, atuupput sulisut allaffissornermi qarasaasiamilu suliassat pinnagit atuartunut napparsimasunullu piffissaqarnerorsuuffigisartagaanni. Piffissaaleqisoqarnerata, allaffissornikkut suliassaqarpallaartarnerata, sulisut ikippallaarnerata (sipaarniutinik ikippallaartunilluunniit qinnuteqartoqarsimaneranik pissuteqarsinnaasup) kinguneranik isumaginninnermi suliaqarneq misigittaatsuuffiulerataarsinnaavoq. Sulisut inunnut ataasiakkaanut piffissaqanngingnnamik taamaattumillu *isumaginninnermi suliaqarnerata*rtunik naammassinnissinnaanngingnnamik misigissutsitik »qamilluguillusooq« imminnut illersoriartarput.

Pisortat suliffeqarfiutaasa massakkut eqqarsaatigileereersinnaavaat aaqqissuussaanerminni suleriaatsinik ataqqinniffiusunik, attaveqatigiinnikkut perorsaariaatsimik atuiffiusunik tatigeqatigiinnerulersitsisunillu qanoq atuutilersitsisinnaanerlutik. Matuma ataatungaani unammillernartut tamakku ilaatigut kommuninit qanoq iliuuseqarfigineqarsinnaanerannik tigussaasunik siunnersuuteqarpugut.

ss Leif Josefsen

Angerlarsimaffeqanngitsunik sullissineq pitsanngorsarumallugu aaqqiissutissat periusissiallu

Isumaginninnermi sulisoqartariaqarpoq avatangiisinik toqqissisimanartunik peqqinnartunillu pilersitsineq ilutigalugu. Assersuutigalugu kommune unnuisarfimmik pilersitsinissamik pilersaaruteqarpat siunnersuutit tallimat aajuku eqqarsaatissaapput:

1. Housing First suleriusissatut aalajangiusimasiuk, initaartitsiniarnermi periaaserineqartartoq killormoorlugu initaartitseqqaarlusi, assersuutigalugu containerini najugassiillusi kingornalu isumaginninnikkut suliuteqarlusi. Taamaalilluni inuk allanngoranngitsumik sumiiffeqarnissaa qulakkeernegassaaq – tassanngaannilu peqqissaanermi, isumaginninnermi, ilinniagaqarnermi aammajfimlt. suliffissarsiuussinermi suliniuteqartoqarsinnaavoq. Tamanna Naalakkersuisut angerlarsimaffeqanngitsuuneq pillugu periusissiaanni erseqqissumik ilanngunneqarpoq.

2. Ornigulluni isumaginninnermi suliaqarneq suleriaaserineqartariaqarpoq unnuisarfimmik pilersitsisoqassappat unnuisarfiup atuutilersinneqarnera ilutigalugu. Isumaginninnermi suliniutit innuttaasunut naleqquttut pitsaanerusumillu inuuneqaleriartornissamut innuttaasunik piumassuseqalersitsisut.

3. Unnuisarfimmi sullinniakkassi kikkuunerat eqqarsaatigisiuk. Atuisut kikkuuppat? Arnanut angutinullu immikkoortortaliortoqassava? Arnanut qimarnguiit atornerqarsinnaappat? Utoqqartaqarpat, atornerqangitsunillu utoqqarnut inissiaqarpa? Atuisut tarnikkut erloqissutequartuuppat allatullu ikiortariaallutik? Tamakku eqqarsaatigeqqaarussigit sullitassassi kikkuuneri suullu suliniutigineqartariaqarnerat paasisaqarfigissavarsi.

4. Inuusuttut unnuisarfinniissanngillat. Inuusuttut ornittagaannik taasarsigit – ilinniagaannillu paasiniaaqqissaaritsi. Assersuutigalugu inuusuttunut najugaqarfinnik neqerooruteqaqqittaleritsi. Ilisimatusarnitsinni inuusuttunik meeqqat atuarfianni naammassisimagunik ilinnialersinnaasimasunik siumuisarpugut. Ilaat ilinniarnertuunngorsimapput. Naapinneqarnissaminnik ilinnialernissaminnullu qinnuteqarnissamut ikiorneqarnissaminnik pisariaqartitsiinnarput. Taamaalillutik inuusuttut ilaat kollegiaminnissaminnut piginnaatitaasinnaapput taamalu unnuisarfimmiittariaqaratik.

5. Inuiaqatigiinnut peqataalersitseqqinnissamik suliniutit suut kommunimit ingerlanneqarsinnaappat, ajornartorsiut aaqqiiviginiarlugu qanoq suleqatigiissitsisoqassava? Allorfik, Majoriaq, ilinniarfiit suliffeqarfiillu praktikkertitsisinnaasut suleqatigiissuteqarpat?

Unnuisarfeqarnissaq kommunimit aaqqiissutissatut aalajangiunneqarpat suliap aallaqqaataaniit avatangiisinik peqataasitsiviusunik pilersitsinissaq aalajangiusimaneqarsinnaavoq. Unnuisarfimmik ingerlatsineq atuisunittaaq peqataaffiginegarli, aqutsisoqarfimmiuinnaanngitsunit ingerlanneqartillugu. Unnuisartunik ataatsimiiitsitsisarnissamut piffissamik immikkoortitsisaritsi. Inoqatinut isiginnieriaaseq, isumaginninnermi suliaqarneq, tarnikkut ikiueqqaarneq, attaveqatigiinneq pillugit sulisunik pikkorissartitsisaritsi – sulisullu siunnersorneqarnissaannut (supervision) piffissaliisaritsi.

2022-mi angerlarsimaffeqanngitsunik kisitsinermit erserpoq nunatsinni kommunini tamani angerlarsimaffeqangnitsoqartoq – isumaginninnikkullu ajornartorsiutip tamatuma *alliartornissaa pinaveersaartinniarlugu aqqusinerni ornigullutik sullis*isoqartariaqarpoq innuttaasunit artornartorsiortunit tatigineqarnerulernermik attavigilluarneqalernermillu kinguneqarsinnaasunik. Ornigulluni isumaginninnermi suliaqartarneq inuusuttut angerlarsimaffeerunnissaannik pinaveersaartitsissutaasinnaavoq siunnersuisarnikkut, suliffissarsiuussinikkut, isumaginninnermi suliniuteqarnikkut pingaartumillu ilinnialernissamut periarfissaqalersitsinikkut.

Ornigulluni sullissisarnikkut innuttaasut angerlarsimaffeeruteratarsinnaasut allanilluunniit ajoquseeratarsinnaasut anguneqarsinnaapput ajornartorsiutaannut aaqqissutissarsiorniarluni, isumaginninnikkut naleqquttunik ikiorserneqarnissaannut ikiorniarlugit, imminut ajoqusertarneranik annikillisaaniarluni najukkamninnilu inuunerannik pitsanngorsaaniarluni. Isumaginninnermi siunnersorti innuttaasumik saaffiginnissaaq – ullumikkut innuttaasup pisortat aaqqisuussaannut tatigiunnaarsimasaminnut saaffiginnittariaqarnerannit allaanerulluinnartumik.

Inunnut inuunerminni ajornartorsiortunut ornigulluni isumaginninnermi suliaqarneq inuttullu soqutiginninneq aallaavigalugit saaffiginneriaaseqartoqarnissaa pisariaqartinneqarpoq. Sivisuumik tamanna suliniutiginegartussaassaaq inuit angerlarsimaffeqanngissusermi unittooqqajunnaarlutik takorluukkamissut inuulernissaminnut aallariarnerannik kinguneqaratarsinnaasoq.

Sammisat qulaani eqqaaneqartut sammineqarluassapput Ilisimatusarfiup issittumi atugarissaarneq pillugu ilisimatusarfiata Aqqusinerni sullissinermi unnuisarfeqarnermilu pikkorissartitsinerani 2025-mi 2026-milu angerlarsimaffeqanngitsuuneq pillugu suliassaqarfinni sulisunut akeqanngitsumik ingerlanneqartussami.

Immikkoortoq siulleq 2025-mi februaarimi aallartinneqarumaarpoq.

Pikkorissartitsineq tamanna Naalakkersuisut angerlarsimaffeqanngitsut pillugit periusissiaanni najoqqutassianut ilassutitut issaaq. Matumani siunertarineqarpoq pikkorissartunik tatigeqatigiinneq tunngavi*galugu ornigulluni suliaqarnermut tunngatillugu eqeersimaalersitsinissaq*, suliarmi tamanna angerlarsimaffeqanngitsuunerup iliuuseqarfiginissaanut inuiaqatigiinnilu inunnik ataasiakkaanik naqisimaneqartunik tapersersuinissamut pingaaruteqarluinnarmat.

Opsøgende arbejde fokuserer på mennesket bag hjemløsheden

Af Steven Arnfjord,
lektor og leder af Ilisimatusarfik Center for Arktisk Velfærd og Kevin Perry, socialrådgiver, lektor og forsker i Ilisimatusarfik Center for Arktisk Velfærd

Hvordan kan kommunerne foretage mere opsøgende socialt arbejde?

Det kan lyde som en opgaveformulering i et eksamensprojekt på Ilisimatusarfik. Én af målene i Naalakkersuisut hjemløsestrategi er, at kommunerne etablerer gadeenheder. Men hvad er en gadeenhed? Det er ansatte, som for eksempel laver opsøgende arbejde blandt mennesker, som er ramt af hjemløshed.

Udfordringer i offentlige institutioner

Et af temaerne i Hjemløseforum 1 – som afholdes af Ilisimatusarfiks Center for Arktis Velfærd – handlede om den hjælp, der var til rådighed for mennesker i hjemløshed. Under forummet spurgte en af deltagerne forsamlingen: »Er vi bare ting eller er vi rent faktisk mennesker?«. Deltageren havde selv flere negative oplevelse med det offentlige system, som havde skabt mistillid hos ham til alt, hvad der lød som offentligt.

Udtalelsen var alvorlig – og havde det været en skoleelev, som følte sig tingsliggjort, ville der være grundlag for alvorlige bekymringer. Det samme bekymringsniveau bør offentlige institutioner også have overfor mennesker i hjemløshed. Mistillid og sagsbehandler-lede er tilstande, som man kender fra andre socialt udsatte grupper i samfundet. Når mennesker oplever, at et offentligt system fjerner det menneskelige hos dem - så har det en grundlæggende negativ indvirkning på deres mentale helbred. Man føler sig usynlig, hvilket skaber negative spiraler af stress, depression og meningstab. Det handler dels om organiseringen af offentlige systemer, med skranker, åbningstider og bureaukratier - som skulle sikre en retfærdig og neutral behandling af alle borger. Det resulterer desværre ofte i en større kløft mellem systemer, der skulle hjælpe borgere i udsatte livssituationer.

Det er en fejl at tro, at hvis ingen reagerer politisk på hjemløshed, så forsvinder den igen. Det gør kun problemet værre - for fattigdom og hjemløshed fastholder i mange situationer mennesker i stilstand. Og, man kan være helt sikker på, at mistilliden til offentlige systemer stiger. De bliver med andre ord sværere at nå, og det kræver langvarigt opsøgende socialt arbejde at genopbygge tillid og relationer til gruppen igen.

Når borgere oplever sig behandlet som ting og ikke mennesker, så er det en konsekvens af en institutionel tingsliggørelse, der opstår, når der ikke anvendes tilstrækkelige ressourcer på det opsøgende sociale arbejde. Enten er der for få ansatte og / eller for lidt socialpædagogisk tid. En konsekvens kan være, at personalets fokus lægges på regelstyring, tekniske opgaver såsom administration, forplejning og rengøring. Det resulterer i en kold og bureaukratisk institution til forskel for en varm og socialpædagogisk institution. Situationen findes i flere offentlige systemer såsom skolen og sundhedsvæsenet, hvor ansatte også efterspørger mere tid til arbejdet med elever og patienter fremfor kontor- og pc-arbejde. Den manglende tid, de tekniske opgaver, for få ansatte (som kan skyldes besparelser eller få ansøgere) risikerer at føre til forrådelse i det sociale arbejde. Forrådelse bliver en beskyttelsesmekanisme for de ansatte, som ikke har tiden til den enkelte, og derfor reelt ikke kan udføre det sociale arbejde, der er brug for.

Offentlige institutioner kan starte i dag med at se på, hvor man i organisationen kan implementere praksisser, der er anerkendende, relationspædagogiske og tillidsopbyggende. Nedenfor giver vi et par håndgribelige forlag til, hvordan for eksempel kommuner rundt om kan arbejde med disse udfordringer.

Løsninger og strategier for at forbedre hjemløseindsatsen

Det sociale arbejde må ske samtidig med, at man sikrer nogle sunde fysiske rammer, som mennesker kan leve under. Hvis en kommune for eksempel går med planer om at oprette et herberg, så kommer der her fem forslag:

1. Arbejd målrettet med Housing First-metoden, som vender boligtrappen på hovedet og tildeler en bolig først, for eksempel en containerbolig, efterfulgt af sociale indsatser. Dette sikrer mennesket en stabil base - hvorfra der kan arbejdes med terapeutiske-, sociale-, uddannelses- og / eller arbejdsmarkedsindsatser. Dette er en tydelig del af Naalakkersuisut hjemløsestrategi.

2. Opsøgende socialt arbejde bør være en anvendt praksis samme tid med at et eventuelt herberg tages i brug. Sociale indsatser, som møder borgerne og motiverer dem til at arbejde mod et for dem godt liv.

3. Forstå herbergets målgruppe. Hvordan ser en brugersammensætning ud? Skal der laves afdelinger til kvinder og mænd? Kan kvindekrisecentret bruges? Er der ældre, og er der ledige ældreboliger? Er der brugere med psykiatriske udfordringer, som skal have andre tilbud? Dette forarbejde vil fortælle noget om målgruppens sammensætningen og hvilke indsatser, der er brug for.

4. Unge mennesker skal ikke befinde sig på et herberg. Kald det ungecentre - og sæt ind med uddannelsesudredning. Genopret for eksempel ungbo-tilbuddene. I vores forskningsarbejde har vi stødt på unge, som kunne komme videre i uddannelsessystemet, hvis de fik afsluttet folkeskolen. Nogle havde GU-afgangsbeviser. De skulle bare findes frem og have ekstra hjælpe til at søge uddannelse. Dermed kan nogle unge være berettiget til kollegieboliger, og er dermed ude af herberget.

5. Hvilke re-integrationsindsatser har man som kommune til rådighed, hvordan sætter man dem sammen for at løse opgaven? Er der et samarbejde mellem Allorfik, Majoriaq, uddannelser, virksomheder som kan tage folk i jobtræning?

Hvis selve herberget alligevel bliver den løsning en kommune vælger, så kan man fra starten arbejde målrettet med at skabe et inkluderende miljø. Gør dele af herbergets drift brugerstyret og ikke kun styret af en administration. Sæt tid af til beboermøder. Tilbyd personalet kurser og uddannelse i menneskesyn, socialt arbejde, psykisk førstehjælp, kommunikation - og prioriter tid til at et personale kan få supervision.

Hjemløsetællingen fra 2022 viste hjemløshed i alle landets kommuner - og for at forebygge at det er et voksende socialt problem, så skal der opsøgende personale på gaden, som kan skabe tillid og opbygge relationer til borgere i svære situationer. Opsøgende socialt arbejde kan forebygge at for eksempel unge ender i hjemløshed gennem vejledning, arbejdsformidling, sociale indsatser og særligt mulighed for at komme i uddannelse.

Opsøgende arbejde når ud til borgere, der enten er i risiko eller udgør en risiko for andre, for at finde løsninger på deres problemer, hjælpe dem med at få adgang til passende sociale hjælp, selvskadesreduktion og forbedre livskvaliteten i lokalområdet. Socialarbejderen kommer til borgeren - hvilket står i kontrast til, at borgeren lige nu skal opsøge et offentligt system, som de har mistillid til.

Der er et stort behov for en tilgang til mennesker i udsatte livssituationer, som tager afsæt i opsøgende socialt arbejde og sætter mennesket først. Det er en langsigtet indsats, som potentielt kan flytte folk ud af stilstand ud af hjemløshed og på vej mod en tilværelse, som de drømmer om.

Temaerne ovenfor bliver centrale emner i modulerne på Gadeplan- og Herbergskurserne, som Ilisimatusarfiks Center fra Arktisk Velfærd afholder gratis i 2025 og 2026 for ansatte, som arbejder inden for hjemløseområdet.

Første modul begynder allerede i februar 2025.

Kurset kan ses i forlængelse af principperne bag Naalakkersuisuts hjemløsestrategi. Formålet er her at klæde deltagerne på til proaktivt at engagere sig i tillidsbaseret opsøgende arbejde, som er en afgørende tilgang til at hjælpe med at tackle hjemløshed og støtte marginaliserede individer i lokalsamfundet.